EBÛ BEKR-İ EBHERÎ

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Abdullah bin Tâhir bin Hatim et-Tâî olup, künyesi Ebû Bekr'dir. Cebel âlimlerinden olan Ebû Bekr-i Ebherî, Yûsuf bin el-Hüseyn er-Râzî'nin sohbetlerinde bulunmuş ve ondan ilim öğrenmiştir. Ebû Bekr-i Şiblî'nin akranları Ebû Bekr-i Ebherî, Ebû Muzaffer Kirmasânî'nin arkadaşı idi. Haram ve şüphelilerden çok sakınan büyük bir âlimdi. Hadîs ilmi ile uğraşmış ve hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Ebû Bekr-i Ebherî 330 (m. 941) senesinde vefât etmiştir.

Mahleb bin Ahmed el-Mısrî; "Bir çok evliyânın sohbetinde bulundum. Hiçbirinin sohbeti bana Ebû Bekr-i Ebherî'nin sohbeti kadar faydalı olmadı" diyerek, onun sohbetlerini övmüştür. Ebû Bekr-i Ebherî, ilim öğreten hocaya çok önem ve değer verirdi. Ona göre hoca, talebesine ana ve babasından daha kıymetli ve değerli şeyler vermiştir. Ona, "İnsan nasıl oluyor da hocasının emirlerine, anne ve babasınınkinden daha fazla uyuyor?" şeklinde bir soru sorulunca şöyle cevap vermiştir. "Ana ve baba, insanoğlunun

fânî hayatının sebebidir. Hocası ise, onun bâki hayatının sebebidir.”

Şöyle anlatılır: “Birgün Ebû Bekr-i Ebherî çarşıda dolaşırken, bir manifaturacı dükkanının önünden geçti. Manifaturacının oğlu, Ebû Bekr-i Ebherî’nin sohbetine katılanlardan birisi idi. O genç, Ebû Bekr-i Ebherî’yi görünce, dükkanı bırakıp onun peşinden gitti. Manifaturacı, dükkana gelip oğlunu göremeyince Çok kızdı ve hemen onların arkasından gidip oğlunu kolundan tuttu ve ona eziyet ederek, alıp dükkana getirdi. Bu hadîse Ebû Bekr-i Ebherî hazretlerini çok üzdü. Sabah olunca manifaturacının kapısına, yanına câriyesini alarak geldi. Manifaturacıyı dışarı çağırdı ve ona: “Dün geceyi çok huzûrsuz geçirdim. Dünyalık olarak sadece şu câriyem var. Şayet dün seni incittiğimden dolayı kabûl edersen, bunu sana verdim gitti. Yok eğer kabûl etmezsen azad ettim gitti” dedi. Manifaturacı hemen af dileyerek: “Olacak şey değil. Günahı ben işledim. Fakat sen özür diliyorsun” dedi. Bunun üzerine Ebû Bekr-i Ebherî: “Doğrusu günahı sen işledin, fakat elemi bana erişti ve beni üzdü” dedi. Bundan sonra manifaturacı yaptığına pişman oldu ve tövbe etti. Ebû Bekr-i Ebherî’nin sohbetlerini hiç kaçırmadı.

Ebû Bekr-i Ebherî’nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) “Ne mutlu nefsini küçültene ve kazancını helâl yoldan temin edene, iç hâli güzel, dışı da kerîm olana ve insanlara da kötülük yapmıyana, Ne mutlu ilmi ile amel edene, malının fazlasını dağıtana ve sözünün fazlasını tutan kimseye” buyurdular.

Ebû Bekr-i Ebherî buyurdu ki: “Din kardeşini Allah için seven, onun dünyaya dalmasına mani olur.”

“Allahü teâlâ, Peygamber efendimize (aleyhisselâm) vefâtından sonra ümmeti arasında vukû’ bulacak ayrılıkları ve başlarına gelecek musîbetleri bildirdi. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) bunu hatırladıkça üzülürdü. Bunun için, ümmetinin Allahü teâlâ tarafından bağışlanmasını isterdi.”

“Başa gelen kötülüklerde üç iyilik vardır. Bunlar Tathîr; büyük günahlardan temizliktir. Tekfîr; küçük günahlara keffarettir. Tezkîr; sıkıntılara dalıp, sâlih olan büyük zatları hatırlamaktır.”

“Her sınıfın bir himmeti vardır. Sâlihlerin himmeti; Allahü teâlâya isyan etmeden, O’nun râzı olduğu işleri yapmaktır. Âlimlerin himmeti; sevâbın artmasına gayrettir. Âriflerin himmeti; kalblerinde Allahü teâlânın büyüklüğünü bulundurmaktır.”

“Kötü kimselerin iyilere ihtiyâcı, her iki zümrenin hayrınadır. İyi kimselerin kötülere ihtiyâcı, her iki zümrenin zararınadır.”

Birgün bir cenâzede bulunurken, yakınlarının cenâzeye çok ağlamaları üzerine şu şiiri söyledi:

Kendini unutmuş bir halde,
Ağlıyor ölünün haline.

Ölünün yakınlarının mevtaya,
Az ta’ziyede bulunduklarını ediyor iddia.

Olsaydı o, akıl, fikir, fitnat sahibi,
Ağlardı kendi bulunduğu hâle.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 391

2) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 351

3) Risâle-i Kuşeyrî sh. 161

4) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 112

5) Nefehât-ül-üns sh. 264